

Eenzaamheid onder 65-plussers in gemeente Bloemendaal

Uitkomsten onderzoek naar eenzaamheid in de gemeente Bloemendaal

In 2016 is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar eenzaamheid onder 65-plussers in de gemeente Bloemendaal. Bij professionals en vrijwilligers zijn groepsinterviews gehouden en 65-plussers zijn individueel geïnterviewd. Doel van het onderzoek is achterhalen hoe eenzaamheid onder 65-plussers kan worden teruggedrongen. De resultaten van dit onderzoek zijn gepresenteerd tijdens de conferentie Eenzaamheid op 31 maart 2016.

Profiel van de gemeente Bloemendaal

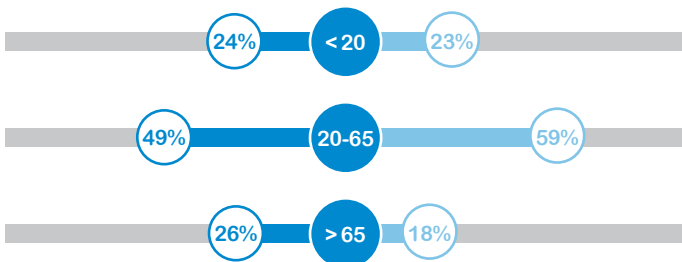
De gemeente Bloemendaal heeft relatief veel inwoners van 65 jaar en ouder; met een relatief hoog besteedbaar inkomen en een relatief hoge sociaal economische status.

Gemeente Bloemendaal

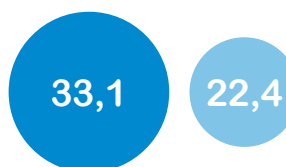
Regio Kennemerland

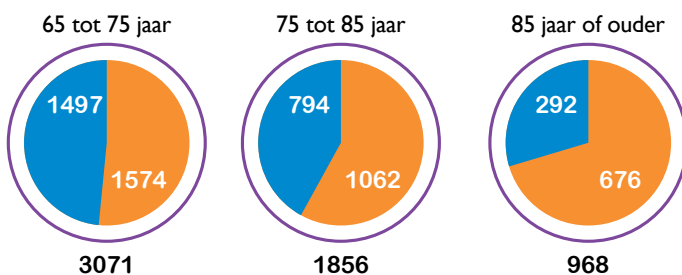
Leeftijdsverdeling¹

Gemiddeld besteedbaar inkomen inwoners in duizenden euro's, in 2012²

Aantal 65-plussers naar 5-jaars leeftijdscategorieën in Bloemendaal in 2015¹

● mannen ● vrouwen ○ totaal

Sociale status binnen gemeente Bloemendaal.³

Statusgroep (1=hoogste status, 10=laagste status), % van de gemeentelijke bevolking per statusgroep.

Woonkern Aerdenhout en Overveen 39%
 Woonkern Bloemendaal en Bennenbroek 51%
 Woonkern Vogelenzang 10%

90% van de inwoners van de gemeente Bloemendaal woont in de twee hoogste sociale economische statusgroepen.

“Het aantal contacten was vroeger dus veel groter. En ja, bovendien kon je toen ook veel meer. Het is steeds een stapje terug.”
 (man, in de 80)

Hoe vaak komt eenzaamheid voor bij 65-plussers in de gemeente Bloemendaal?²

Matig tot (zeer) ernstig eenzaam

(zeer) ernstig eenzaam

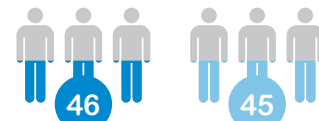
Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. Het kan zijn dat het aantal contacten dat men heeft met andere mensen geringer is dan men wenst of dat de kwaliteit van gerealiseerde relaties achterblijft bij de wensen.

Emotioneel eenzaam

Emotionele eenzaamheid ontstaat door het subjectief ervaren van een gemis aan een intieme relatie, een emotioneel hechte band met een partner of hartsvriend(in).

Sociaal eenzaam

Sociale eenzaamheid ontstaat door het subjectief ervaren van een gemis aan betekenisvolle relaties met een bredere groep van mensen om je heen, zoals kennissen, collega's, buurtgenoten, mensen met dezelfde belangstelling, mensen om samen een hobby uit te voeren.

“Het probleem is alleen vaak dat je die vertrouwensband op moet bouwen, en wanneer jij die band met een cliënt opgebouwd hebt, en je geeft het dan uit handen, dan wordt het afgeketst”
 (professional)

Hoe kunnen 65-plussers in de gemeente Bloemendaal getypeerd worden?

Groep 1 - actieve 'jonge' ouderen:

Deze groep is nauwelijks eenzaam. Zij hebben een partner; staan volop in het leven en zijn actief als vrijwilliger.

Groep 2 - 'jonge' ouderen met moeilijke omstandigheden:

Deze groep vertoont tekenen van eenzaamheid. Zij hebben zelf te maken met ziekte of met ziekte van hun partner, of voelen geen steun van hun partner in moeilijke omstandigheden.

Groep 3 - 'oude' ouderen met leeftijdsgebonden problemen:

Deze groep vertoont ook tekenen van eenzaamheid. Zij zijn door hun hoge leeftijd fysiek beperkt, hebben geen partner meer en verliezen contacten door sterfgevallen in hun omgeving.

“En dat wordt, weet je wel, ze houden graag hun hele façade op, de schijn op, van ‘het gaat goed met me’, en dat is een moeilijke groep om te benaderen”

(professional)

“We worden heel kort gehouden en deze signalerende taken zijn er allemaal uitbezuinigd. En ik denk dat er een taak van de gemeente ligt om dit wel weer te faciliteren.[...] Ja, dat ik niet iedere minuut hoef te verantwoorden, maar dat als ik ergens een half uur binnenstap, dat dat kan.”

(professional)

Wat leeft er bij professionals en vrijwilligers in de gemeente Bloemendaal?

Er zijn veel vrijwilligers en organisaties in de gemeente Bloemendaal actief voor 65-plussers. Zo is er bijvoorbeeld Bloemendaalsamen.nl, een website waarop inwoners, (maatschappelijke) organisaties en verenigingen initiatieven kunnen starten en daar ondersteuning voor kunnen zoeken. Iedereen kan reageren, een discussie op gang brengen en zijn of haar inzet aanbieden in de vorm van kennis en kunde, menskracht en misschien wel een financiële bijdrage.⁴

Uit gesprekken met professionals en vrijwilligers blijkt wat er rond het thema eenzaamheid vooral leeft:

- signaleren: wie kan/moet dit doen, hoe bepaal je of iemand eenzaam is, waar kun je terecht met signalen, hoe om te gaan met mensen die geen hulp willen
- burens: burens hebben belangrijke rol. Houd elkaar in de gaten. Trek aan de bel als je denkt dat er iets niet klopt.
- vertrouwensband: eenzame oudere door

professional vaak moeilijk over te dragen aan vrijwilliger, omdat oudere met vrijwilliger nog geen vertrouwensband heeft.

- verborgen eenzaamheid: ouderen die voor zichzelf niet toegeven eenzaam te zijn en/of ouderen die het gevoel hebben dat er over hun gesproken wordt, wantrouwend zijn en/of zich dingen persoonlijk aantrekken. Dit leidt ertoe dat ze hulp afhouden.
- randvoorwaarden: voor signalering en eenzaamheidsbestrijding zijn tijd, geld en fte's nodig

“Maar ja, alleen naar zo'n filmmiddag, dat is ongezellig.”

(vrouw, 96 jaar die aangeeft niet alleen naar activiteiten te willen gaan)

Wat hebben eenzame 65-plussers in de gemeente Bloemendaal nodig om deel te nemen aan activiteiten?

Uit interviews met eenzame 65-plussers in de gemeente Bloemendaal blijkt dat ze behoefte hebben aan:

- maatje om samen mee naar een activiteit te gaan
- gelijkgestemden die aan de activiteit deelnemen, qua leeftijd, niveau en interesses
- een type activiteit die aansluit bij hun behoefte

“Dat zijn allemaal mensen van dik in de 80 en daar voel ik mij nog niet thuis.”

(vrouw, 66 jaar die vertelt dat het type mensen niet aansluit bij haar behoefte)

Aanbevelingen/conclusies/startpunt discussie

- **Maatjes**

Ouderen aan elkaar koppelen, zodat zij samen een vertrouwensband op kunnen bouwen en samen naar activiteiten kunnen gaan.

- **Samenwerking**

Welzijns-, vrijwilligersorganisaties en andere organisaties (bv. wooncorporaties) die betrokken zijn bij eenzame burgers met elkaar in gesprek laten gaan over het thema eenzaamheid om te kijken hoe ze hun krachten (verder) kunnen bundelen bij het signaleren en bestrijden van eenzaamheid.

- **Rol burens**

Burens bewust maken van hun rol bij het signaleren van eenzaamheid, en hun motiveren om die rol te vervullen.

- **Randvoorwaarden**

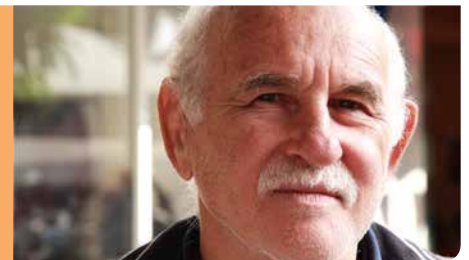
Welzijnsorganisaties faciliteren om eenzaamheid te kunnen signaleren en bestrijden.

- **Verborgen eenzaamheid bestrijden**

Welzijnsorganisaties faciliteren zodat zij zich meer kunnen richten op de verborgen eenzamen.

“Ik heb er geen behoefte aan om vermaakt te worden, een bingomiddag ofzo. Ik wil wel iets doen, maar ik wil iets doen wat nuttig is.”

(man, rond 70 jaar die zegt dat de activiteiten niet aansluiten bij zijn behoefte)

Bronnen

1. CBS Statline
2. GGD Kennemerland, Gezondheidsmonitor 2012. Te vinden in: Gezondheidsatlas GGD Kennemerland. www.gezondheidsatlaskennemerland.nl
3. Cluitmans R. Sociale status van postcodegebieden in Kennemerland 2014. Te vinden in: Gezondheidsatlas GGD Kennemerland (www.gezondheidsatlaskennemerland.nl) onder Demografie -> Sociaal-economische kenmerken -> Sociaal-economische status -> Factsheet
4. www.bloemendaalsamen.nl De website voor burgerinitiatieven

Colofon

Uitgave:

GGD Kennemerland,
Cluster Advies & Onderzoek, maart 2016

Auteurs:

Regina Overberg, Saskia Mérelle, Nina Jans

Met medewerking van:

Wilma Kok, Maartje Smakman

Contact:

epi@ggd Kennemerland.nl

Opmaak:

Jan Kuiper; www.ams10.nl